

KENNEMERSTRAATWEG 105

Algemeen

Kennemerstraatweg 105 (voorheen nummer 103) is een breed, vrijstaand pand van twee bouwlagen onder een kap uit 1901, dat oorspronkelijk werd gebouwd als villa in opdracht van de familie Schermerhorn. Het pand, dat de naam Villa Houtzicht draagt, werd ontworpen in neorenaissance. In het linkerdeel van de voorgevel bevindt zich een herinneringssteen, waarop te lezen staat dat de eerste steen in 1901 gelegd werd door C. Schermerhorn-Wortel.

Beschrijving

Indeling

In het midden bevindt zich de entree met de vestibule, de gang en het trappenhuis. Links en rechts kwamen twee grote kamers-en-suite. Achter de linkerachterkamer werd de serre gesitueerd, achter de rechterachterkamer de onderkelderde keuken met daarachter een bijkeuken. De bijkeuken werd geflankeerd door twee privaten, het linker (het dichtste bij de gang) was bestemd voor de hoofdbewoner en zijn familie, het andere voor het (keuken)personeel.

Ook op de verdieping bevindt zich in het midden een gang met links en rechts daarvan twee grote kamers-en-suite. Middenvoor, in het verlengde van de gang, kwam een klein inpandig balkon. Achter werd, boven serre en keuken, een groot balkon over de volle breedte van het pand aangelegd.

De ruime zolder bood plaats aan extra vertrekken.

Alle kamers op de begane grond en de verdieping (totaal acht stuks) waren voorzien van een schoorsteenmantel, zodat ze met kachels verwarmd konden worden. Dat een dergelijk groot aantal kamers verwarmd kon worden, was iets bijzonders in die tijd. Tijdens een verbouwing van 1937 werd er een centrale verwarming aangelegd. Bij die gelegenheid werden alle acht schoorsteenmantels verwijderd. Ook het toilet voor het eigen toilet voor het personeel verdween. Hiervoor in de plaats kwam het kolenhok (voor de kolen, waarmee de centrale verwarmingsketel gestookt werd).

Op de verdieping werd de lange gang aan de voorzijde ingekort, om plaats te maken voor een badkamer met ligbad.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken rode baksteen in kruisverband. De lage plint is gepleisterd, de twee traptreden die leiden naar de ingangsportiek zijn van hardsteen. Verder is veel orangerode baksteen toegepast, o.a. voor de pilasters en voor de bogen boven de ramen. Ook combinaties van orangerode en gele baksteen komen voor, o.a. in de doorlopende banden ter hoogte van de tussendorpels der vensters en in de doorlopende lijst die de gevels aan de bovenzijde afsluit. Pleisterwerk is gebruikt voor de hoekblokjes van de bogen boven de ramen, kunststeen voor diverse doorlopende lijsten. Deze bevinden zich o.a. onder de ramen van de begane grond, maar zijn ook toegepast als markering van de borstwering op de verdieping. Kunststeen is ook gebruik voor de kapitelen die de pilasters bekronen. Deze kapitelen lopen naar boven toe wijd uit, en zijn aan de voorzijde voorzien van een kroontjesmotief, uitgevoerd in rustica (d.w.z. met een geruwd oppervlak).

Tot de bijzonderheden behoren de kozijnen, voorzien van vellingen (afgeschuinde kanten). Opmerkelijk is dat diverse tussendorpels (o.a. bij de deuren in de afgeschuinde hoek rechts) voorzien zijn van diamantkopblokjes.

De voorgevel is asymmetrisch van opzet. Het linkerdeel risaleert (risaleren=naar voren springen). De brede risaliet, opgetrokken op trapeziumvormige plattegrond, loopt door over de gehele hoogte van begane grond en verdieping.

De ingang zit in het midden, in een portiek. Deze wordt aan de bovenzijde afgesloten door een kunststenen latei, waarop de naam van het pand “VILLA HOUTZICHT” te lezen staat. De latei wordt gedragen door kunststenen voluutconsoles die op hun beurt worden gedragen door kapitelen die op pilasters rusten.

De wanden en het plafond van de portiek zijn wit gepleisterd. De oorspronkelijke voordeur is verdwenen.

Boven de ingangsportiek ligt een inpandig een balkon, voorzien van een balkonhek, bestaande uit pijlers van oranje gladde baksteen.

Dit balkon wordt aan de bovenzijde beëindigd door een segmentboog, voorzien van wit gepleisterde hoekblokken. Ook de wanden en het plafond van het balkon zijn gepleisterd. Het plafond is bovendien voorzien van ornamenten in pleisterwerk: twee diagonale lijnen met in het midden een cirkel waarbinnen een rozet.

Het balkon is toegankelijk via een dubbele deur, voorzien van een bovenlicht.

Links van de entree bevindt zich de risaliet met op de begane grond drie vensters met bovenlichten. Het middelste venster is wat breder dan de beide zijvensters.

Op de verdieping bevindt zich in het midden een dubbele deur met bovenlicht, geflankeerd door twee vensters. De dubbele deur is voorzien van een zogenaamd Frans balkon. Het oorspronkelijke versierde hekwerk is vervangen door een modern hek zonder versiering.

Rechts van de ingang bevinden zich zowel op de begane grond als op de verdieping twee vensters met bovenlichten: een smal venster links en een breed venster rechts.

De rechterhoek is afgeschuind. In de afschuining bevindt zich zowel op de begane grond als op de verdieping een dubbele deur met een bovenlicht. De dubbele deur op de verdieping is voorzien van een Frans balkon. Het oorspronkelijke versierde hekwerk is ook hier vervangen door een modern hek zonder versiering.

Gevelbeëindiging

De gevel wordt afgesloten door een compleet hoofdgestel dat is opgebouwd is uit een architraaf, een fries en een kroonlijst. De architraaf bestaat uit een geprofileerde kunststenen lijst. Het fries bestaat uit een reeks bakstenen velden, met in het midden een rij gladde oranje bakstenen, daaromheen een rand gladde gele baksteen en daaromheen een rand gewone rode baksteen. Tussen deze velden zijn slanke houten consoles, voorzien van groeven. Deze dragen een ver naar voren stekende, geprofileerde houten kroonlijst die tevens als gootlijst dient.

De lijst wordt aan de voorzijde op twee plaatsen doorbroken door een driehoekige bakstenen topgevel. De linkertopgevel sluit de risaliet links van de voordeur af, de rechtertopgevel sluit het vlakke rechterdeel van de voorgevel af. Ook in de zuiderzijgevel bevindt zich zo'n topgevel. Alle drie de topgevels zijn identiek van detaillering en uitvoering.

Zo bevatten zij een driedelig venster waarvan het middenraam hoger is opgetrokken dan de zijramen en wordt geflankeerd door een vierkant motief in baksteen: een oranje baksteen in het midden met gele baksteen rondom.

De drie topgevels worden omgeven door overstekende windveren. Deze rusten op slanke, dubbele jugendstil consoles. Bovenin de topgevels bevindt zich een hanebalk, die via een stijl verbonden is met de top. De toppen worden bekroond door spits toelopende makelaars.

Dak

Het pand Kennemerstraatweg 105 heeft een samengesteld dak. Het hoofddak is een plat dak met steile dakschilden. Zowel de risaliet links, als het rechtergeveldeel hebben een eigen veelhoekig tentdak, verbonden met de hoofdkap. Deze tentdaken worden bekroond door een hoog opgaande piroen.

De dakschilden zijn gedekt met grijze kruispannen.

Tuinhek

Het oorspronkelijke tuinhek is verdwenen.

Motivering

Het pand Kennemerstraatweg 105 is een goed voorbeeld van een herenhuis uit 1901, gebouwd in neorenaissance stijl.

Bovendien is dit pand van belang als onderdeel van de gaaf bewaarde oostelijke gevelwand langs de Kennemerstraatweg, en wel van het gedeelte dat de westelijke begrenzing vormt van het Emmakwartier.

Carla Rogge,

Afdeling Monumentenzorg en Archeologie gemeente Alkmaar, 28 februari 2000